कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा उपयोग गरिएका प्रश्नहरूको अध्ययन

बिस्ना कुमारी ओझा
परीक्षा क्रमाङ्क : ७२२८०२८/०७५
त्रि.वि. दर्ता नं. : ९-२-४१३-१५३-२०११

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेस्टर नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनका निम्ति प्रस्तुत

शोधपत्र

नेपाली भाषा शिक्षा विभाग
शिक्षाशास्त्र केन्द्रीय विभाग
त्रिवि, कीर्तिपुर

२०७५/२०१९

प्रतिबद्धता पत्र

कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा उपयोग गरिएका प्रश्नहरूको अध्ययन शीर्षकमा शोधपत्र तयार पार्दा प्रयोगमा ल्याएका शोध प्रतिवेदनभित्रका सामग्रीहरू नितान्त मौलिक हुन् । प्रस्तुत शोधपत्रमा आवश्यकता अनुसार स्रोत खुलाएर वाक्यांश तथा वाक्यहरू साभार गरिएको छ । यस शोधपत्रका अंश अन्य प्रयोजनका लागि उपयोग र प्रकाशनमा आएका छैनन् । अतः यो शोधपत्र नितान्त मौलिक भएको प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

....

शोधार्थी

बिस्ना कुमारी ओझा

मिति : २०७५/१२/१०

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि), शिक्षाशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत नेपाली भाषा शिक्षा विभाग स्नातकोत्तर तह चौथो सत्रकी छात्रा बिस्ना कुमारी ओझाले *कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा उपयोग गरिएका प्रश्नहरूको अध्ययन* शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा रहेर तयार पार्नु भएको हो । निकै परिश्रमपूर्वक तयार पारिएको यस शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

....

उपप्रा.डा. बुद्धराज खनिया
शोध निर्देशक
शिक्षाशास्त्र सङ्काय
नेपाली भाषा शिक्षा विभाग
त्रिवि, कीर्तिपुर

मिति : २०७६/०१/०२
April 15, 2019

शिक्षाशास्त्र सङ्काय

नेपाली भाषा शिक्षा विभाग

त्रि.वि., कीर्तिपुर

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह चौथो सत्रको नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको आवश्यकता पूर्तिका लागि छात्रा बिस्ना कुमारी ओझाद्वारा *कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा उपयोग गरिएका प्रश्नहरूको अध्ययन* शीर्षकमा तयार गरिएको यो शोधपत्र स्नातकोत्तर उपाधिका लागि उचित ठहरिएकाले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोध मूल्याङ्कन समिति

१. प्रा.डा. रामप्रसाद भट्टराई (विभागीय प्रमुख) ....

२. प्रा. महेश्वर न्यौपाने (शोध विशेषज्ञ) ....

३. उपप्रा.डा. बुद्धराज खनिया (शोध निर्देशक) ....

मिति : २०७६/०१/२४
May 7, 2019

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत *कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा उपयोग गरिएका प्रश्नहरूको अध्ययन* शीर्षकको शोधपत्र मैले स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेस्टर नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनका लागि मेरा श्रद्धेय गुरु डा. बुद्धराज खनियाको निर्देशनमा तयार पारेकी हुँ । यो शोधपत्र तयार पार्ने सन्दर्भमा आइपरेका विभिन्न समस्या र चुनौतीहरूसँग जुध्ने प्रेरणा दिँदै उचित मार्गनिर्देशन गराएर अत्यन्त व्यस्त जीवनमा पनि मलाई अमूल्य समय, समुचित सल्लाह, सुझाव र मार्गनिर्देशन दिनु भई यस शोधकार्य लेखनमा निर्देशन दिँदै लेखन कार्यलाई सफल बनाउन प्रेरणा दिनुभएकोमा म उहाँप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

शोधप्रस्ताव लेखनदेखि नै अमूल्य सल्लाह सुझाव दिँदै उत्प्रेरित गर्नुहुने विभागीय प्रमुख प्रा.डा. रामप्रसाद भट्टराई लगायत नेपाली भाषा शिक्षा विभागमा प्राध्यापनरत सम्पूर्ण गुरुगुरुआमाप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । त्यसैगरी सामग्री सङ्कलनका क्रममा आवश्यक सल्लाह सुझाव दिई र सामग्री सङ्कलनमा सहज बनाउन मद्दत गर्नुहुने मित्रप्रति सदैव ऋणी छु ।

प्रस्तुत शोधपत्र लेखनका लागि उत्साहित गरी सहयोग पुऱ्याउने सहपाठी मित्रहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै सदा इज्जत र प्रतिष्ठाका लागि जीवनमा सङ्घर्ष गर्नुपर्दछ भनी नैतिक अर्ती उपदेश दिँदै विभिन्न व्यावहारिक र आर्थिक समस्याहरूसँग सङ्घर्ष गरेर आफ्नो अमूल्य समय, श्रम र पसिना खर्चेर सदा स्नेह र मायाले मेरो अध्ययनलाई यस अवस्थासम्म पुऱ्याउन साथ र सहयोग गर्नुहुने मेरा आदरणीय माता भद्रादेवी ओझा, पिता गणेशप्रसाद ओझा, भाइ कपिल ओझा, दिदीहरु पार्वती ओझा (भण्डारी), निर्मला ओझा (भण्डारी), भिनाजुहरु तेजराज भण्डारी, मथुरा भण्डारी, श्रीमान सत्यराज पाण्डेप्रति म सदैव आभारी छु । साथै यो शोधकार्य लेखन सफल पार्नका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, सानोठिमी, भक्तपुरप्रति आभार व्यक्त गर्दछु । (MRS/75-76/Edu-16) ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रको कम्प्युटर टङ्कन गरी सहयोग गर्नुहुने 'जी' कम्प्युटर सेन्टर, कीर्तिपुरका आदरणीय दाइ जितेन महर्जनलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

बिस्ना कुमारी ओझा
नेपाली भाषा शिक्षा विभाग
त्रिवि, कीर्तिपुर

शोधसार

प्रस्तुत शोधपत्र *कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा उपयोग गरिएका प्रश्नहरूको अध्ययन* शीर्षकमा आधारित छ । यस शोधमा बाह्य र आन्तरिक आधारमा २०७४ सालको परीक्षामा उपयोग गरिएका नेपाली भाषा विषयका प्रश्नहरूको विश्लेषण गर्नु, विशिष्टीकरण तालिकाका आधारमा उक्त प्रश्नहरूको विश्लेषण गर्नु र नगर स्तरका प्रश्नहरूको तुलना गर्नु जस्ता उद्देश्यहरूमा समाविष्ट भई शोध अध्ययन विश्लेषण गरिएको छ ।

प्रस्तुत शोधपत्र अध्ययन गर्नको लागि तथ्याङ्क सङ्कलन गर्दा प्राथमिक स्रोत र द्वितीयक स्रोतका आधारमा गरिएको छ । कक्षा आठको वार्षिक परीक्षा २०७४ मा सोधिएका नेपाली विषयको प्रश्नपत्रहरू कैलाली जिल्लाका ४ वटा नगरपालिकाबाट ४ ओटा प्रश्नपत्र लिइएको छ, जसलाई प्राथमिक स्रोत मानिएको छ । त्यस्तै प्रश्न विश्लेषण सम्बन्धी पाठ्यपुस्तक, पाठ्यक्रम, शोधपत्र, लेख, रचना आदिलाई द्वितीयक स्रोतका आधारमा तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ ।

प्रस्तुत अध्ययनका लागि बाह्य र आन्तरिक विशेषता तथा विशिष्टीकरण तालिकाका आधारमा प्रश्नपत्रहरूको अध्ययन विश्लेषण गरी निम्न बमोजिम निष्कर्ष निकालिएको छ :

- अत्तरिया र भजनी नगर चार ओटै नगर क्षेत्रका प्रतिनिधि प्रश्नपत्रको शीर्ष भागमा प्रतिनिधि प्रश्नमा आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा २०७४ भनी शीर्ष भागमा उल्लेख गरिएको छ । त्यस्तै टीकापुर क्षेत्रको प्रश्नपत्रमा आधारभूत तह उत्तीर्ण ग्रेड (वृद्धि) परीक्षा २०७४ भनी उल्लेख गरिएको छ । अत्तरिया, भजनी, टीकापुर क्षेत्रको प्रश्नपत्रमा समय, कक्षा, विषय, पूर्णाङ्क र उत्तीर्णाङ्क शीर्षभाग मै उल्लेख गरिएको पाइयो । लम्की चुहा नगर क्षेत्रको प्रश्नपत्रमा आधारभूत तह अन्तिम परीक्षा २०७४ भनी उल्लेख गरिएको छ । कक्षा, समय, विषय, पूर्णाङ्क, स्पष्ट उल्लेख भए पनि उत्तीर्णाङ्क नतोकिएकाले शीर्षभागमै अलमल पर्ने सम्भावना देखिन्छ ।
- प्रतिनिधि प्रश्नपत्रहरुको प्रश्न निर्देशनमा तलको गद्यांशबाट चार वटा बुँदामा टिपी सारांश लेख्नुहोस् मात्र भनिएको छ । कस्ता चारवटा बुँदा टिप्ने भनी स्पष्ट निर्देशन नदिइएको हुँदा उक्त निर्देशन त्रुटिपूर्ण रहेको पाइन्छ ।

- चारै नगर क्षेत्रको प्रतिनिधि प्रश्नपत्रहरू एउटै प्रश्न आधा आधा गरी दुई पृष्ठमा उल्लेख गरिएको छ, जुन प्रश्न निर्माणको कमजोर पक्ष मानिन्छ ।
- चारै नगर क्षेत्रको प्रश्नपत्रहरूमध्ये लम्कीचुहा क्षेत्रको प्रश्नपत्रमा मात्र पृष्ठ निर्देशन १, २, ३, ४ भनी उल्लेख गरिएको छ भने अरू तिन नगर क्षेत्रको प्रश्नपत्रमा पृष्ठ निर्देशन नदिई अन्तिम पृष्ठमा मात्र समाप्त लेखिएको छ । त्यसैले प्रश्ननिर्माण गर्दा प्रत्येक प्रश्नपत्रको पृष्ठनिर्देशन दिनतर्फ ध्यान पुग्न आवश्यक देखिन्छ ।
- लामो उत्तर दिने प्रश्नलाई बढी अङ्क तथा छोटो उत्तर दिने प्रश्नलाई कम अङ्क निर्धारण गरिएकाले पाठ्यक्रम अनुरुप उद्देश्य, विधा, क्षेत्रलाई समेटी अङ्क विभाजनका आधारमा उपयुक्त मानिन्छ ।
- प्रस्तुति अनुक्रमका आधारमा प्रश्नहरू क्रमश: शब्द भण्डार, हिज्जे, व्याकरण, बोध, बुँदाटिपोट र सारांश लेखन, निर्देशित रचना, पाठगत प्रश्नउत्तर, तार्किक शिल्प, विवेचनात्मक प्रश्न र स्वतन्त्र रचना राखिएका छन् जसमा प्रश्नपत्रमा पनि उपयुक्त किसिमले प्रश्न समावेश गरिएको छ ।
- प्रश्नपत्रको स्वरूपका आधारमा प्रश्नपत्र अन्य दृष्टिले उपयुक्त रहे तापनि प्रश्नपत्रको दायाँ बायाँतर्फ आधा/आधा इन्च मात्र किनारा खाली छोड्नुले प्रश्नपत्रमा केही त्रुटिपूर्ण रहेको पाइन्छ ।
- प्रश्नपत्रको भाषामा वर्णविन्यासगत केही त्रुटिहरू भए तापनि प्रश्नपत्रको आन्तरिक पक्षलाई भाषाले असर नगरेको हुँदा त्यस्ता त्रुटिलाई सामान्य रूपमा लिन सकिन्छ ।
- प्रश्नपत्रमा पढाइ सिपका लागि ३३%, लेखाइ सिपको लागि २८%, व्याकरण सिप परीक्षणका लागि २०% शब्द भण्डार क्षमता परीक्षणका लागि १३% र हिज्जेका लागि ५% पाठ्यभार भएका प्रश्नहरू समावेश गरिनुले भाषिक पक्षका संयोजन र सन्तुलन उपयुक्त रहेको पाइन्छ ।
- प्रश्नपत्रमा हुनुपर्ने गुणअन्तर्गत प्रत्येक प्रश्नपत्रमा समावेश प्रश्नहरू विश्वसनीयताका दृष्टिले केही कमजोर रहे पनि अन्य दृष्टिले भने उपयुक्त नै रहेको पाइन्छ ।

- अत्तरिया र टीकापुर नगर क्षेत्रको प्रश्नपत्रको प्रश्न २ को (ग), प्रश्न ३, भजनी नगर क्षेत्रको प्रश्न नं. २ को (च), प्रश्न ४ को (ख) प्रश्नहरु विशिष्टीकरण तालिकाका आधारमा प्रश्न समावेश गर्ने तरिकामा सन्तुलन मिलेको देखिँदैन ।
- विशिष्टीकरण तालिकाअनुसार प्रश्नपत्रमा समवोश प्रत्येक प्रश्नका लागि अङ्कभारका आधारमा छुट्टाछुट्टै समय निर्धारण गर्न भनिएको छ, तर यसो नगरी एकमुष्ठ रूपमा समय उल्लेख गरिनुले प्रश्नपत्र त्रुटिपूर्ण रहेको पाइन्छ ।
- चारै नगर क्षोत्रका प्रश्नपत्रलाई बाह्य तथा आन्तरिक विशेषताका आधारमा तुलनात्मक अध्ययन गर्दा भाषिक दृष्टिले केही सामान्य भिन्नताहरू रहे तापनि अन्य दृष्टिले प्रश्नपत्रहरूमा एकरूपता रहेको पाइन्छ ।
- समग्रमा प्रतिनिधि प्रश्नपत्रहरु मध्यम स्तरका रहेको पाइयो । आगामी वर्षमा सबै प्रश्नको शीर्ष भागमा तह, कक्षा, समय, विषय, पूर्णाङ्क, उत्तीर्णाङ्कलाई स्पष्ट उल्लेख गरी विषय विशेषज्ञले मात्र प्रश्ननिर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

विषय सूची

पृष्ठ

अध्याय एक

शोधपरिचय

अध्ययनको पृष्ठभूमि १

समस्या कथन २

अध्ययनको उद्देश्य २

अध्ययनको औचित्य ३

अध्ययनको सीमाङ्कन ३

अध्ययनको रूपरेखा ४

अध्याय दुई

पूर्वकार्यको पुनरावलोकन र सैद्धान्तिक अवधारणा

सम्बद्ध कार्यको पुनरावलोकन ५

- पुस्तक सम्बन्धी ५
- शोध सम्बन्धी ६
- सैद्धान्तिक अवधारणा १०
- प्रश्न निर्माण र विश्लेषणका बाह्य आधार ११
- प्रश्नपत्र निर्माण तथा विश्लेषणका आन्तरिक आधारहरू १२
- भाषिक मूल्याङ्कनका प्रकार १२
  - सामयिक र औपचारिक मूल्याङ्कन १२
  - विषयगत र वस्तुगत मूल्याङ्कन १२
  - सामान्य र प्रयोगात्मक मूल्याङ्कन १२
  - निर्माणात्मक र निर्णयात्मक मूल्याङ्कन १३
  - निरन्तर र अनौपचारिक मूल्याङ्कन १३
  - पृथकीकृत र एकीकृत मूल्याङ्कन १३
  - उपलब्धिपरक र दक्षतापरक मूल्याङ्कन १३
  - अभिक्षमतापरक र निदानात्मक मूल्याङ्कन १४
  - प्रवेशात्मक र स्थान निर्धारणमूलक मूल्याङ्कन १४
- भाषिक मूल्याङ्कका साधनहरू १४

अध्याय तीन

अध्ययन विधि र प्रक्रिया

तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया १७

व्याख्या विश्लेषण १७

अध्याय चार

सैद्धान्तिक आधारमा भाषिक प्रश्नहरूको विश्लेषण

बाह्य आधारमा प्रश्नको विश्लेषण १८

अत्तरिया नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण १९

शीर्ष निर्देशन १९

प्रश्न निर्देशन १९

प्रश्न विकल्प १९

पृष्ठ निर्देशन २०

अङ्क विभाजन र समय निर्धारण २०

पूर्णाङ्क र त्यसको वितरण २०

शब्द भण्डार र अङ्क विभाजन २१

व्याकरण र अङ्क विभाजन २१

पढाइ सिप र अङ्क विभाजन २१

लेखाइ सिप र अङ्क विभाजन २२

समय निर्धारण २२

प्रस्तुति, अनुक्रम/स्तरण २२

प्रश्नपत्रको स्वरूप २३

शीर्ष भाग २३

कागज २३

आकार २३

छपाइ र सफाइ २३

भाषा २३

भजनी नगरपालिकाको प्रश्नपत्र विश्लेषण २४

निर्देशन २४

शीर्ष निर्देशन २४

प्रश्न निर्देशन २४

प्रश्न विकल्प २५

पृष्ठ निर्देशन २५
भाषिक पक्ष अङ्क विभाजन र समय निर्धारण २५
व्याकरण सिप र अङ्क विभाजन २६
शब्द भण्डार र अङ्क विभाजन २६
पढाई सिप र अङ्क विभाजन २६
लेखाइ सिप र अङ्क विभाजन २७
समय निर्धारण २७
प्रस्तुति, अनुक्रम/स्तरण २७
प्रश्नपत्रको स्वरूप २७
शीर्ष भाग २७
लम्कीचुहा नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण ३०
निर्देशन ३०
शीर्षक निर्देशन ३०
प्रश्न निर्देशन ३०
विकल्प निर्देशन ३१
पृष्ठ निर्देशन ३१
अङ्क विभाजन र समय निर्धारण ३१
शब्द भण्डार परीक्षण र अङ्क विभाजन ३१
व्याकरण र अङ्क विभाजन ३१
पढाइ सिप र अङ्क विभाजन ३२
लेखाइ सिप र अङ्क विभाजन ३२
समय ३२
प्रस्तुति अनुक्रम ३२
प्रश्नपत्रको स्वरूप ३३
शीर्ष भाग ३३
टीकापुर नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण ३४
शीर्षक निर्देशन ३४
प्रश्न निर्देशन ३५
विकल्प निर्देशन ३५
पृष्ठ निर्देशन ३६
अङ्क विभाजन र समय निर्धारण ३६

पूर्णाङ्क र त्यसको वितरण ३६
शब्द भण्डार र अङ्क विभाजन ३६
व्याकरण र अङ्क विभाजन ३६
पढाइ सिप र अङ्क विभाजन ३७
लेखाइ सिप र अङ्क विभाजन ३७
समय निर्धारण ३७
प्रस्तुति, अनुक्रम/स्तरण ३८
प्रश्नपत्रको स्वरूप ३८
शीर्ष भाग ३८
कागज ३९
भाषा ३९
आन्तरिक आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ३९
अत्तरिया नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण ४०
पाठ्यक्रम अनुरूपता ४०
पाठ्यक्रमको उद्देश्य र प्रश्न ४०
विषयवस्तुको सीमा र प्रश्न ४०
विधाको अङ्कभार र प्रश्न सन्तुलन ४०
विधागत समय र प्रश्न सापेक्षता ४१
भाषिक पक्षहरूको संयोजन र सन्तुलन ४१
प्रश्नपत्रमा हुनुपर्ने गुण ४३
वैधताको आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ४४
विभेदीकरणका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ४४
व्यावहारिकताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ४४
प्रश्नका विविध पक्षहरू ४४
भाषा ४५
भजनी नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण ४५
पाठ्यक्रम अनुरूपता ४५
पाठ्यक्रमको उद्देश्य र प्रश्न ४५
विषयवस्तुको सीमा र प्रश्न ४६
विधाको अङ्कभार र प्रश्न सन्तुलन ४६
विधागत समय र प्रश्न सापेक्षता ४६

भाषिक पक्षहरूको संयोजन र सन्तुलन ४७
प्रश्नपत्रमा हुनुपर्ने गुण ४९
वैधताकाको आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ४९
विभेदीकरणका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ४९
व्यावहारिकताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ४९
प्रश्नका विविध पक्षहरू ५०
भाषा ५०
लम्कीचुहा नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण ५१
पाठ्यक्रम अनुरूपता ५१
पाठ्यक्रमको उद्देश्य र प्रश्न ५१
विषयवस्तुको सीमा र प्रश्न ५१
विधाको अङ्कभार र प्रश्न सन्तुलन ५२
विधागत समय र प्रश्न सापेक्षता ५२
भाषिक पक्षहरूको संयोजन र सन्तुलन ५२
प्रश्नपत्रमा हुनुपर्ने गुण ५४
वैधताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ५५
विभेदीकरणका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ५५
व्यावहारिकताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ५५
प्रश्नका विविध पक्षहरू ५५
भाषा ५६
टीकापुर नगर क्षेत्रको प्रश्न विश्लेषण ५६
पाठ्यक्रम अनुरूपता ५६
पाठ्यक्रमको उद्देश्य र प्रश्न ५६
विषयवस्तुको सीमा र प्रश्न ५६
विधाको अङ्कभार र प्रश्न सन्तुलन ५७
विधागत समय र प्रश्न सापेक्षता ५७
भाषिक पक्षहरूको संयोजन र सन्तुलन ५७
प्रश्नपत्रमा हुनुपर्ने गुण ५९
वैधताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ६०
विभेदीकरणका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ६०
व्यावहारिकताका आधारमा ६०

प्रश्नका विविध पक्षहरू ६०
भाषा ६१

अध्याय पाँच

विशिष्टीकरण तालिकाका आधारमा प्रश्नहरूको विश्लेषण

शब्द भण्डारका आधारमा प्रश्नहरूको विश्लेषण ६२
अर्थ लेखनका आधारमा ६४
शब्द पहिचान ६४
वाक्यमा प्रयोग ६५
हिज्जे (वर्णविन्यास) र लेख्य चिह्नका आधारमा प्रश्नहरूको विश्लेषण ६५
व्याकरणका आधारमा प्रश्नहरूको विश्लेषण ६७
शब्दवर्गका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ६८
कारक र विभक्ति ६८
काल, पक्ष र भाव ६९
वाक्य परिवर्तन ६९
वाक्य रचना (वर्णन) ७०
बुँदाटिपोट र सारांश (दृष्टांश) का आधारमा विश्लेषण ७१
निर्देशित रचनाका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ७२
भाव विस्तार/व्याख्यासम्बन्धी प्रश्नहरूको विश्लेषण ७३
पाठगत प्रश्नोत्तर (सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक) का आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ७४
संक्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न ७६
तार्किक शिल्पका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ७६
प्रश्न विवेचनाका आधारमा विश्लेषण ७६
स्वतन्त्र रचनाका आधारमा विश्लेषण ७७

अध्याय छ

नगर स्तरका प्रश्नहरूको तुलनात्मक विश्लेषण

बाह्य विशेषताका आधारमा प्रश्नपत्रको तुलना ७९
निर्देशन ७९
शीर्ष निर्देशन ७९
प्रश्न निर्देशन ८०
विकल्प निर्देशन ८१
पृष्ठ निर्देशन ८१
अङ्क विभाजन र समय निर्धारण ८२
शब्द भण्डार परीक्षण र अङ्क विभाजन ८२

व्याकरण र अङ्क विभाजन ८२
पढाइ सिप र अङ्क विभाजन ८२
प्रस्तुत अनुक्रम ८३
प्रश्नपत्रको स्वरूप ८३
शीर्ष भाग ८३
आकार ८३
कागज ८४
मसीको प्रयोग ८४
भाषा ८४
आन्तरिक आधारमा प्रश्नपत्रको तुलना ८५
पाठ्यक्रमको उद्देश्य र प्रश्न ८५
विषयवस्तुको सीमा र प्रश्न ८६
विधाको अङ्कभार र प्रश्न सन्तुलन ८६
विधागत समय र प्रश्न सापेक्षता ८७
प्रश्नपत्रमा हुनुपर्ने गुणहरू ८७
विश्वसनीयताका आधारमा ८७
वैधताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ८८
विभेदीकरणका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ८८
व्यावहारिकताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण ८८
भाषिक पक्षहरूको संयोजन र सन्तुलनका प्रश्नपत्रको विश्लेषण ८८
प्रश्नका विविध पक्षहरू प्रश्नपत्रको विश्लेषण ८९
भाषा ८९

अध्याय सात

सारांश, निष्कर्ष र उपादेयता

सारांश ९०
निष्कर्ष ९२
सुझाव ९४
उपादेयता ९५
सन्दर्भ सामग्रीसूची ९७
परिशिष्ट
व्यक्तिवृत्त

व्यक्तिवृत्त

नाम : बिस्ना कुमारी ओझा

जन्ममिति : २०४८/०५/१७

ठेगाना : भजनी नगरपालिका-०४, धनगढी, कैलाली

बुवाको नाम : गणेश प्रसाद ओझा

आमाको नाम : भद्रा देवी ओझा

श्रीमान् : सत्यराज पाण्डेय

नागरिक : नेपाली

लिङ्ग : महिला

तह : स्नातकोत्तर तह (एम.एड.)

सम्पर्क नं. : ९८१५६९६६७८, ९८४०६०१६००

शैक्षिक योग्यता

तह	शिक्षण संस्था	उत्तीर्ण वर्ष	श्रेणी
प्रवेशिका परीक्षा (एस.एल.सी.)	श्री महुन्याल उ.मा.वि., भजनी, कैलाली	२०६५	प्रथम
प्रवीणता प्रमाणपत्र तह (१०+२)	श्री महुन्याल उ.मा.वि., भजनी, कैलाली	२०६८	द्वितीय
स्नातक तह (बी.एड.)	टीकापुर बहुमुखी क्याम्पस, टीकापुर, कैलाली	२०७२	द्वितीय
स्नातकोत्तर तह (एम.एड.)	विश्वविद्यालय क्याम्पस, त्रि.वि., कीर्तिपुर	२०७५	